

Universal Declaration of Human Rights - Gagauz

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Insan Hakların Cümlä Deklaratıyası

Kabledildi hem bildirildi 217 A (III) Birleşmiş Milletlär Kurulun Genel Asambleyasının kararınan 1948 yılda dekabrinin onunda

Respublika Moldovadaki Insan hakları merkezi

Basılêr Birleşmiş Milletlär Kurulun Moldovadaki İlerlemä Programasının Yardımınan

Preambula

ESABA ALARAK, ani insan aylesi azaların kişilik saygılı, onnarın birtakım hem ayırılmaz hakların tannıması serbestliin, dooruluun hem ömür-dünnäa usuluun temelidir; hem

ESABA ALARAK, ani insan haklarına gösterilän saygısızlıktan hem aşaahtan kaynaklanan yabannık darıldêr insannın üzünü, hem ani ölä bir dünnäa kurulması, nerdä insannarda olacek söz hem düşünmek serbestlii hem olmayacak korku hem sıkıntı, insannarın bir üüsek isteyişi gibi bildirildi; hem

ESABA ALARAK, ani insan hakları lääzım korunsun kanon kuvedinnän, ani olmasın ölä, açan insan, bitki çözüm gibi, zorbalaa hem baskıya karşı istar-istemäz kalêr yapsın kalkıntı; hem

ESABA ALARAK, ani lääzım halklar arasında dostluk baalantıların ilerlemesinä yardımcı olmaa; hem

ESABA ALARAK, ani Birleşmiş Milletlär halkları kendi Ustavında tekrarladılar inandıklannı insannarın temel haklarına, insan kişiliin onuruna hem kıymetinähem da adannarlan karıların birtakım haklarına hem karar aldılar sotial ilerlemesine yardımcı olmaa hem taa bol serbestliktäyaşamak koşullannı iileştirmäa; hem

ESABA ALARAK, ani aza devletlär söz verdilär, Birleşmiş Milletlär Kurulunnan birliktä, cümlä insan hakların hem temel serbestliklerin saygılanmasına yardımcı olmaa;

hem

ESABA ALARAK, ani bu haklar hem serbestliklär tabeetin universal annaşılmaları bu baalantıyı bütünnä tamannamak içik pek maanalıdır,

GENEL ASAMBLEYA

bildirir bu Insan Hakların Cümlä Deklaraıyasını ölä bir problema gibi, angısını lääzım özensinnär çözmäa hepsi halklar hem devletlär, aniki herbir insan hem cümleinin herbir organı, dayma göz altında tutarak bu Deklaraıyayı savaşınnar aydınlatmaklan hem üüretmäklän yardım etmaa bu hakların hem serbestliklerin saygılanmasına naıonal hem halklararası progresiv işlärlän onnarın tanıtırılmasına hem tamannanmasına nicä Kurula girän devletlerin halkları arasında, ölä da o halklar arasında, angıları bulunrlar o devletlerin kanonnarı altında olan topraklarda.

Yazı 1

Insannar hepsi duuêrlar serbest hem birtakım kendi kıymetindä hem haklarında. Onnara verilmiş akıl hem üz da lääzım biri-birinä davransınnar kardaşlık ruhuna uygun.

Yazı 2

Herbir insanda lääzım olsun hepsi bu Deklaraııyada bildirilän haklar hem serbestliklär, hiçbir ayırıntısız soy, deri rengi, adam hem karı, dil, din, politika yada başka inandıkları, mülk, insan boyu eki başka durum bakımından.

Bundan başka diil lääzım yapılsın hiçbir ayırıntı devletin ya insanın yaşadı topraan politika statusuna görä, bakmayarak o toprak serbest mi, bakımını mı, kendibaşına kullanmayan mı osa suverenitetindä başka türlü sınırlamalı mı.

Yazı 3

Herbir insanın yaşamak, serbestlik hem kişiliinä dokunmamak hakı var.

Yazı 4

Kimsey diil lääzım tutulsun esirliktä ya serbestsiz durumda; esirlik hem esir satılması hiçbir türlü kabledilmeer.

Yazı 5

Kimsey diil lääzım zeetlensin, zorlaştırılsın yada cezalandırılsın zulumca eki insan şanını aşaalayan davranışlan.

Yazı 6

Herbir insanın, nerdä da o bulunsa, var hakı daava subyekti olarak tanınmaa.

Yazı 7

Herbir insan kanona karşı denk hem herkezin, bir ayırıntısız, var birtakım hakı kanonnan korunmalı olmaa. Hepsi insannarın birtakım hakı var bu Deklaraııyayı bozan diskriminaııyadan hem bölä diskriminaııya fitlemesindän korunmalı olmaa.

Yazı 8

Herbir msannı hakı var legal millet daavalarından haklarını efektivli geeri almaa, eer kostituııya ya kanon tarafından ona verilän haklar korunmazsalar.

Yazı 9

Kimsey yok nasıl zakonsuz zorlan kapansın, tutulsun yada erindän kaldırılsın.

Yazı 10

Herbir insanın haklarını hem borçlarını belirtmäk için hem ona çıkarılan kabaatlamanın sebepli olup-olmadını göstermäk için var hakı, cümlä birtakımnık temelindä, istemäa onun daavası bakılsın açık hem dooruluk kurallarına uygun olarak baalı olmayan hem tarafsız olan sudta.

Yazı 11

1. Herbir kabaatlı bulunan insanın hakı var kabaatlı sayılmamaa, eer onun kabaatı zakona görä açık araştırmaklan ortaya çıkarılmadıysa hem ona hert türlü korunma kolaylı verilmediysä.

2. Kimsey yok nasıl cezalandırılsın ölä bir cürüm (zakona uymayan iş) yapması için yada yapmaması için, eer yapıldı zamanda o cürüm naııonal zakonnarına görä hem halklararası haka görä cezalanan kabaat sayılmadıysa. Hem yok nasıl kabaathıya verilsin taa aar ceza, nekadar vardı nasıl verilsin o vakıtta, açan cürüm yapılmış.

Yazı 12

Kimseyin yok nasıl kanonsuz karışılın kendi kişi hem aylâ yaşamasına, kanonsuz dokunulsun onun evinâ, onun Yazışma saklıluna yada onun kıymetinâ hem adına. Herbir insanın var hakkı kanonnan korunmalı olmaa bölâ karışmalardan eki bölâ dokunmalardan.

Yazı 13

1. Herbir insanın var hakkı serbest er diştirmää hem herbir devletin sınırlarında kendisinâ oturmak eri ayırmaa.
2. Herbir insanın var hakkı çıkmaa memlekettän, bu sırada kendi memleketindän da, hem dönmää memleketinâ.

Yazı 14

1. Herbir insanın var hakkı sıkıştırmalardan başka memleketlerdä koruntu aaramaa hem o koruntuyu kullanmaa.
2. Bu hak yok nasıl kullanılsın, eer sıkıştırma yapılırsa gerçektän politikaya baalı olmayan bir kabaat için yada Birleşmiş Milletlär kurulun neetlerinâ hem prințiplerinâ karşı gidän işlär için.

Yazı 15

1. Herbir insanın var vatandaşlık hakkı.
2. Kimseydän yok nasıl kanonsuz alınsız onun vatandaşlı yada onun hakl kendi vatandaşlını diştirmää.

Yazı 16

1. Yaşlarını dolduran adamnarın hem karıların var hakkı, hiçbir sınırlamasız soy, milletlik ya din üzerinâ, evlenip aylâ kumaa. Onnarın hakları birtakım evlenirkän, evlenmektä bulunarkan hem ayırılarkan.
2. Evlenmäk olabilir sade karşılıklı iki tarafın bütün serbestliinnän hem kayıllunnan.
3. Aylâ— cümleinin bir natural hem ana kısmı hem onun var hakkı cümlä hem devlet tarafından korulu olmaa.

Yazı 17

1. Herbir insanın var hakkı mal saabisi olmaa tek başına yada başkasınnan birliktä.
2. Kimseyin elindän zakonsuz mal diil läüzüm alınsın.

Yazı 18

Herbir msanın var serbestli düşünmäk, üz hem din hakkı; bu haka girer serbestlik diştirmää kendi dinini ya inandıklarını hem tutmaa kendi dinini ya inandıklarını tek başına ekî başkasınnan birliktä, halka açık üürenmää, duva etmää hem din ritual adetlerini kullanmaa.

Yazı 19

Herbir insanın var hakkı serbestli fikirlerinâ hem onnarın serbestli açıklamasına; bu haka girer serbestlik engelsiz kendi fikirlerinâ uymaa hem serbestlik aaramaa, kabletmää hem daatmaa bilgi hem fikir hertürlü hem devlet sınırlarına baalı olmayarak.

Yazı 20

1. Herbir insanın var hakkı uslu toplantı hem kuruluş serbestliinâ.

2. Kimseyi yok nasıl zorlaşturmaa girsini nesoy-sa kuruluşa (asotiatieyă).

Yazı 21

1. Herbir insanın var haki pay almaa kendi devletin kullanmasında doorudan yada seçilmiş vatandaşların aracılınan.
2. Herbir insanın var birtakım haki kendi memleketindä devlet izmetinä giräbilmää.
3. Halkın isteyiş läâzım olsun önderlik kuvedin temeli; bu isteyiş laazım belli edilsin periodik hem falş olmayan seçimnerdä, angıları läâzım yapılsınar universal hem birtakım seçim hakınan, saklı kiyat atmaklan yada başka denk maanalı, kiyat atmanın serbestliini koruyan formalarlan.

Yazı 22

Herbir insanın, cümlä azası olduu için, haki var sotal yardımına hem onun saygılın yardımını olması için hem kişiliin serbestli ilerlemesi için läâzım olan ekonomika, soşial hem kultura hakların gerçekleştirmesinä national yardımnanı hem milletlärarası işbirlii yolunnan hem herbir devletin yapılışına hem kaynaklarına uygun olarak.

Yazı 23

1. Herbir insanın var haki çalışmaa, serbestli iş ayırmaa, dooru hem uygun iş kolaylıklarında çalışmaa hem işsizliktän korunmalı olmaa.
2. Herbir insanın var haki hiçbir ayırıntısız birtakım iş için birtakım ödek kabletmää.
3. Herbir çalışan insanın var haki almaa dooru hem kanaathı ödek, angısı eter insanca yaşamaa ona hem onun aylesinä hem angısına, läâzım olduynan, eklener başka sotal yardımnanı.
4. Herbir insanın var haki kurmaa profesional birlikleri hem girmää profesional birliklerinä kendi intereslerini korumaa deyni.

Yazı 24

Herbir insanın var haki dinnenmä hem boş vakıda, bu arada çalışma günün akılcıca sınırlanmasına hem periodik ödekli izinına (otpuskaya).

Yazı 25

1. Herbir insanın var haki ölä yaşamak uuruna, bu sıraya girer imeesi, giyimi, evi, saalık bakımı hem läâzım olan soşial izmetleri, angısı läâzım olër korumaa saalını hem varlını, kendisinin hem aylesinin, hem haki yardımsız kalmamaa işsizlik, hastalık, sakatlık, ihtârlık yada başka olabilirli durumda, açan o kendisinä baalı olmayan sebeplär üzerinä geçinmesi için kaynaksız kalabilir.
2. Analık hem uşaklık vererlär bir ayırı bakım hem yardım haki. Hepsi uşaklar, duuan evlilikä ya evlilik dışında, läâzım kabletsinnär birtakım sotal yardımı.

Yazı 26

1. Herbir insanın var üürenmäk haki. En az başlantı hem genel üürenmäk läâzım olsunnar ödeksiz. Başlantı üürenmäk läâzım olsun hepsi için. Tehnika hem zanaat üürenmesi için yol läâzım açık olsun herkezinä, üüsek üürenmäk tä läâzım hepsi için birtakım açık olsun herkezin becerdimä görä.
2. Üürenmäk läâzım ön versin insan kişiliin dolu ilerlemesmä hem da insan hakların hem temel serbestliklerin taa büyük saygılanmasına. Üürenmäk läâzım yardım etsin karşılıklı annaşmak, saburluk hem dostluk olsun hepsi mületlär, soy hem din grupaların arasında hem yardım etsin Birleşmiş Kurulun barış koruma çalışmalarına.

3. Ana-bobanın var üstün hakı kendi küçük yaşlı uşaklarına üürenmāk forması ayırmaa.

Yazı 27

1. Herbir insanın var hakı serbestli pay almaa cümleinin kultura yaşamasında, hoşlanmaa incä zanaatlan, pay almaa bilim ilerlemesinde hem faydalanmaa onun hayırlarınnan.

2. Herbir insanın var hakı korunsun onun moral hem material interesleri, kaynaklanan onun yaptı bilim, literatūra ya artistik yaratmalarından.

Yazı 28

Herbir insanın var hakı ölä bir soĭial hem halklararası düzenä, angısında bütün haklar hem serbestliklär, sıralanan bu Deklaraŭiyada, gerçek olabileceklär.

Yazı 29

1. Herbir insanın cümlä karşısında borçları var, sade cümledä olur gerçeklensin kişiliin serbest hem bütün ilerlemesi.

2. Haklarını hem serbestliklerini gerçekleştireärkän herbir insana sade ölä sınırlama yapılabilinir, angısı kanona göre uygulanmış saade neetlän gerçekleştirmää aalemin haklarının hem serbestliklerinin tanınmasını hem saygılanmasını hem da demokratik toplumunda dooru moral isteklerinä, cümlä düzeninä hem cümlä yaşamak bolluuna uygun olması için.

3. Bu hakların hem serbestliklerin gerçekleştirilmesi hiçbir türlü diil lääzım aykırı gitsin Birleşmiş Milletlär Kurulun neetlerinä hem prinŭiplerinä.

Yazı 30

Bu Deklaraŭiyada bişey yok nasıl yorumnansın osoy, sansın bir devletä, kişi grupasına yada ayırı kişilere veriler hak ölä bir çalışmada bulunmaa, angısı önnendiriler bu Deklaraŭiyada sıralanan hakları hem serbestlikleri yok etmää.
